

KİTAP İNCELEMESİ

ÖĞRETMEN EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMDE YAKLAŞIMLAR

Yrd. Doç. Dr. Durmuş EKİZ

Fatma KAYAN*

Bu çalışmada Yrd. Doç. Dr. Durmuş EKİZ'in yazdığı 'Öğretmen Eğitimi ve Öğretimde Yaklaşımlar' adlı kitabının incelemesi yapılmıştır. Kitap özellikle akademisyenlere, aday öğretmenlere ve öğretmenlere hitap etmektedir. Kitabın ana teması öğretmenlerin nasıl yetiştirilmesi gerektiğidir. Özetle varılan nokta ise öğretmenlerin araştırmacı olarak yetiştirilmeleri gerektiği ve yansıtıcı düşünen uygulamacılar olarak kendilerini görmeleri gerektiğidir.

Kitap başlıca beş ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde eğitim kuramlarının günümüze kadar hangi dönemlerden geçtiği ve hangi temelleri nasıl benimsediği konuları üzerinde durulmuştur. Bu kapsamda eğitim kuramlarından başlıca felsefi temel, bilimsel temel, deneyimsel öğrenme yaklaşımı ve eleştirel kuram yaklaşımı incelenmiştir.

İkinci bölümde, eleştirel kuramın bir alt başlığı olan aksiyon araştırması detaylı olarak anlatılmıştır. Örneğin, aksiyon araştırmasının tarihsel gelişimi ile tanım ve dayanakları üzerinde durulmuş, eğitim araştırmalarında nasıl bir yükseliş gösterdiği ve öğretmenlerin profesyonel gelişimi için neden önemli olduğu anlatılmıştır. Bu bağlamda, aksiyon araştırması eğitim uygulamalarını geliştirmek için uygulamacılar tarafından bizzat yürütülen, uygulamaları sistematik olarak anlamak, değerlendirmek ve değiştirmek amacı güden araştırmalar olarak tanımlanmıştır. Burada uygulamacıdan kastedilen öğretmenlerdir. Öğretmenlerin kendi uygulamalarını geliştirmek için çalıştıkları ortamların durumlarını eleştirel olarak analiz etmeleri gerektiği ve durumu geliştirmek için iş birliği davranarak çeşitli alternatifler sunmaları gerektiği önemle vurgulanmıştır.

Kitabın üçüncü bölümünde, öğretmenlerin kendi uygulamalarında yürütebilecekleri, aksiyon araştırmasında kullanabilecekleri bir takım çalışma yolları ya da adımları anlatılmaktadır (örneğin; araştırmanın tanımlanması, eğitim durumunun açıklanması, değerlendirici veri toplama ve analiz etme, verilerin gözden geçirilmesi, değişimin uygulanması, izlenmesi, değerlendirilmesi ve gözden geçirilmesi ve daha sonra ne yapılacağına karar verilmesi). Ayrıca, aksiyon araştırması yürüten bir araştırmacının kendisine sorması gereken sorulara da yer verilmiştir.

Dördüncü bölümde, uygulamanın epistemolojisi kavramı üzerinde durulmuştur. Bu bölümde, öğretmenin kişisel deneyimine dayalı pratik bilgisi anlamına gelen uygulamanın epistemolojisi beş seviyede analiz edilmiştir (öğretmenin pratik kuramları, öğretmen bilgilerinin doğası ve yapısı, pedagojik içerik bilgisi, öğretmen düşünme ve kararları, öğretmen değerleri). Ayrıca, uygulamanın epistemolojisinin araştırılmasındaki metot ve tekniklerden başlıca anlatı, uyaran çağrışım tekniği ve sesli düşünme tekniği hakkında kısaca bilgi verilmiştir.

Son bölümde ise aksiyon araştırmasının bir parçası olan yansıtıcı düşünme ve öğretim kavramları üzerinde durulmuştur. Bu bölümde yansıtıcı düşünmenin çeşitleri, yansıtıcı düşünme uygulamaları, metot ve teknikleri üzerinde durulmuş, yansıtıcı düşünce için gerekli olan tutumlardan bahsedilmiştir.

Öğretmenleri yansıtıcı düşünen uygulamacılar olarak görme, onların eğitim uygulamalarına ilişkin soruların farkına varması, bunları araştırması ve çözebilmesi anlamına gelmektedir. Bu bağlamda, yansıtıcı düşünme akımı öğretmenlerin kendi uygulamalarının amaç ve sonuçlarını düzenlemede aktif olmaları gerektiğinin altını çizmektedir. Bununla birlikte, yeni bilgi oluşturma sadece üniversitelerin ve araştırmacıların alanı olmadığı, öğretmenlerin de bu sürece katılmaları gerektiğini vurgulamaktadır.

Öğrenmenin yaşam boyu devam eden bir süreç olduğu düşünüldüğünde, deneyim merkezli öğrenmeyi temel alan bu kitabın öğretmenlere profesyonel gelişimleri için yeni ufuklar açacağı, aktif ve etkin öğrenme üzerine aydınlatıcı bilgiler vereceği düşünülmektedir.

Kaynak

Ekiz, D. (2006). *Öğretmen Eğitimi ve Öğretimde Yaklaşımlar*. Nobel Kitabevi: Ankara

* Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, fatmakayan@yahoo.com